

RØDØY KOMMUNE

Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)

Tiltaksstrategi for Rødøy kommune 2024-2026

kystfolket under Polarsirkelen

Innhold

1. Formål	3
2. Virkeområde	3
3. utfordringer	3
4. Målsetting	3
4.1 Viktige delmål	3
4.2 Følgende tiltak prioriteres:	3
5. Tilskuddssatser	4
5.1 Verdifulle kulturlandskap og viktige naturtyper	4
5.2 Kulturminner	5
5.3 Friluftsliv og tilgjengelighet	6
5.4 Forurensningstiltak	6
5.5 Fjerning av piggtråd	7
6. Søknadsfrist og administrative rutiner	7
6.1 Hvordan søkes det?	8
7. Frister og utbetaling	8
8. Sammenstilling med oversikt over mål og tiltak	9

1. Formål

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

2. Virkeområde

Prosjekter/tiltak på landbrukseiendommer, samt områder vernet etter naturmangfoldloven og lov om kulturminner.

3. utfordringer

I Rødøy kommune er en av dem største miljøutfordringen gjengroing. Færre med drift i jordbruket og endrede driftsformer medfører at deler av kulturlandskapet ligger brakk og at gammel kulturmark gror igjen. Gjengroing medfører at biologisk viktig mangfold på åpne lyng- og grasmarker kan gå tapt, i likhet med lokalt verdifulle og opplevelsesbaserte verdier i landskapet.

Rødøy kommune ønsker å støtte tiltak som verner biologisk mangfold i kulturlandskapet, tiltak som forhindrer forurensning og som ivaretar kulturminner. På den måten vill de som har sin næring i landbruket sikre ressurstilgangen og allmennheten for en større opplevelse i kulturlandskapet. Kommunen tror lokal forankring er en garanti for å lykkes.

4. Målsetting

Bruken av midlene skal bidra til å stimulere landbruket i Rødøy kommune til økt miljøbevaring, og til å ta vare på det åpne kulturlandskapet og skape trivsel for både fastboende og turister.

4.1 Viktige delmål

- Hindre gjengroing av kulturlandskapet gjennom økt beitebruk og bevaring av det biologiske mangfoldet.
- Hindre avrenning av næringssalter fra landbruksareal til sårbare vannkilder.

4.2 Følgende tiltak prioriteres:

- Tiltak som er godt begrunnet med detaljerte tiltaks- og tilstandsbeskrivelser.
- Tiltak med stor effekt i forhold til kostnad.
- Tiltak som gir adkomst- og opplevelsesmuligheter for allmenheten.

5. Tilskuddssatser

Jf. forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket §4 og §5.

<p>§4 Tilskudd til planleggings- og tilretteleggingsprosjekter</p>	<p>Det kan innvilges tilskudd til prosjekter og planer for konkrete tiltak som nevnt i §5.</p> <p>Tilskuddet innvilges på grunnlag av godkjente kostnadsoverslag ved planlegging, organisering og prosjektarbeid.</p> <p>Det ytes engangstilskudd med inntil 100% av godkjent kostnadsoverslag.</p>
<p>§5 Tilskudd til kulturlandskap og forurensningstiltak</p>	<p>Det kan innvilges tilskudd til gjennomføring av tiltak som ivaretar natur- og kulturminneverdiene i kulturlandskapet. Det kan også innvilges tilskudd til tiltak som bidrar til å hindre eller redusere forurensningen eller risikoen for forurensning fra jordbruket.</p> <p>Det ytes engangstilskudd med inntil 70% av godkjent kostnadsoverslag. For særskilte tiltak for å ivareta biologisk mangfold, kan det ytes med tilskudd med inntil 100% av kostnadsoverslag.</p>

5.1 Verdifulle kulturlandskap og viktige naturtyper

Det kan gis tilskudd til tiltak som gjennom skjøtsel, vedlikehold og istandsetting ivaretar natur- og kulturminneverdier i jordbrukets kulturlandskap.

<p>Ivareta biologisk mangfold og kulturmark</p>	<p>Genetisk mangfold er mangfoldet av økosystemer, arter og genetiske variasjoner innenfor artene, og den økologiske sammenhengen mellom disse komponentene.</p>	<p>Rydding/istandsetting av gamle beiter som er ute av bruk, istandsetting av beite i bygdenært kulturlandskap, restaurering av gamle</p>
--	--	---

	Tiltakene skal fremme det biologiske mangfoldet.	slåtteenger, stell av åkerholmer og kantsoner m.m.
Fjerning av fremmedartet	Artene skal være registrert i den nasjonale fremmedartslisten i artsdatabanken.	Eksempler på arter er hagelupiner, rynkeroser m.m.
Tilrettelegging for pollinerende insekter	<p>Kantsoner, åkerholmer og veikanter.</p> <p>Regional frøblanding som gir blomstring gjennom hele pollinatorsesongen.</p> <p>Humlekasser/insekthotell m.m. Settes opp på en solrik plass mot sør/sørøst.</p>	<p>Humler, bier</p>

5.2 Kulturminner

Det kan gis tilskudd til kulturminner, kulturmiljøer, inkludert verneverdige bygninger gjennom skjøtsel, vedlikehold og istandsetting. Ved innvilgelse av tilskuddet legges det vekt på om tiltaket er godt synlig og/eller tilgjengelig for allmennheten.

Eksempler på kulturminner er alle slags verneverdige bygninger på gårdstun og i inn og utmark, fra våningshus og driftsbygninger, til naust, ulike sjåer, sommerfjøs m.m. Gravhauger, rydningsrøyser, steingjerder og gamle ferdselsveier.

Skjøtsel, synliggjøring og restaurering av kulturminner.	Behandles i samråd med kulturminnemyndighetene.
--	---

5.3 Friluftsliv og tilgjengelighet

Det kan gis tilskudd til tiltak som tilrettelegger større tilgjengelighet og opplevelser i landskapet, og som holder verdifulle områder åpne. Tilskuddet kan gis for å bedre allmenhetens tilgang til jordbrukslandskapet.

Tilrettelegging for friluftsliv og tilgjengelighet.	Etablering, utbedring, rydding og vedlikehold av stier og turveier i jordbruksområder for å sikre tilgjengeligheten til kulturminner og kulturmiljøer for allmenheten. Merking av ferdselsårer og utarbeidelse av enkel informasjon.
---	---

5.4 Forurensningstiltak

Det kan gis tilskudd til gjennomføring av tiltak som bidrar til å redusere forurensning, eller risiko for forurensning, fra jordbruket. Dette kan omfatte tiltak som reduserer erosjon og tap av jord, næringsstoffer og plantevernmidler.

Utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg, kumdammer, gjenåpning av bekkelukkinger med mer	Hensikten er å redusere risikoen for erosjon og avrenning av næringsstoffer. Behov for utbedring av hydrotekniske anlegg kan skyldes både skade på anlegget og underdimensjonering på grunn av klimaendringer.	Åpning av bekkelukkinger
Erosjonssikring av elve- og bekkekanter, flomdempende tiltak med mer	Erosjonssikring av elve- og bekkekanter kan for eksempel omfatte steinsetting av utsatte partier.	Flomdempende tiltak er tiltak som forsinkes avrenning og som ved kraftig nedbør kan redusere flomtopper og erosjon.
Fangdammer og andre økologiske rensetiltak	Fangdammer og andre økologiske rensetiltak skal redusere negative miljøvirkninger av erosjon og avrenning av næringsstoffer og	Fangdammer, våtmarksområder, vegetasjonssoner for rensing og beskyttelse. For fangdammer kan også

	plantevernmiddelester ved hjelp av naturens selvrensningsevne.	tømming av fangdammer prioriteres for tilskudd.
--	--	---

5.4.1 Riving av gamle driftsbygninger

Røddøy som flere andre distriktskommuner preges av fraflytting. Konsekvensene av dette er at mange landbrukseiendommer benyttes til fritidsbolig og at resten av driftsbygningene forfaller til så stor grad at de utgjør en risiko. Ikke bar er de skjemmende for omgivelsene, men kan utgjøre en sikkerhets- og miljørisiko. Det er kostbart å rive slike bygninger, og eventuelt miljøfarlig avfall må leveres til godkjent søppelmottak.

Riving av gamle driftsbygninger		
---------------------------------	--	--

5.5 Fjerning av piggråd

Det er forbudt å sette opp piggråd i norsk inn- og utmark. Piggråd kan utgjøre en risiko for både dyr og mennesker, og forurens kulturlandskapet. Fjerning av piggråd ene og alene som tiltak anses ikke som en del av SMIL-ordningen, da det er noe som forventes som en del av den vanlige jordbruksdrifta og i henhold til forurensningsloven. Ved restaurering av gamle beiter kan kommunen vurdere om fjerning av piggråd bør inngå i kostnadsoverslaget eller settes som vilkår. På denne måten kan piggråd inngå i en SMIL-søknad.

Fjerning av piggråd	Inkluderes i kostnadsoverslaget ved restaurering av gamle beiter eller andre tiltak. Leveres til godkjent miljøstasjon og kvitteres.
---------------------	---

6. Søknadsfrist og administrative rutiner

Søknadsfristen følger søknadsfristen for produksjonstilskudd som er 15. mars. Dersom det kommer inn søknader etter denne fristen og det er midler igjen kan disse behandles fortløpende til midlene er oppbrukt.

6.1 Hvordan søkes det?

- Søknadskjema fylles ut og sendes via www.altinn.no
- Vedlegg som følger søknad, skal være:
 - Kart som viser beliggenhet med inntegnet tiltak.
 - Bilder som viser tilstanden til arealet/objektet før det settes i gang tiltak.
 - Kostnadsoverslag på de totale kostnadene for tiltaket, både materialkostnader, kjøp av tjenester og arbeid. Evt. Detaljerte tilbud fra entreprenør eller håndverker.
 - Begrunnelse for hvordan dette miljøtiltaket vil fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og/eller redusere forurensningen.
- Det gis ikke tilskudd til allerede gjennomførte tiltak eller påbegynte tiltak.
- Søker må dokumentere at det foreligger gjødslingsplan og plantevernjournal.
- Dersom søker ikke er eier av landbrukseiendommen, skal det foreligge skriftlig samtykke fra landbrukseiendommens eier om at tiltaket kan gjennomføres. Dersom søknaden gjelder fellestiltak, skal en deltaker stå som ansvarlig søker, og sende inn søknaden på vegne av alle deltakerne, basert på skriftlig fullmakt. Ved eget arbeid blir det stilt krav om at det føres timelister over manuelt arbeid og arbeid med maskiner. Timelister vedlegges i sluttrapport.

7. Frister og utbetaling

Frist for gjennomføring av tiltaket er 3 år etter at tilskuddet er innvilget, med mindre kommunen har satt en kortere frist. Fristen kan forlenges med inntil 2 år, slik at maksimal arbeidsfrist er 5 år fra datoen tilskuddet er innvilget.

Når tiltaket er utført sendes det inn en sluttrapport med anmodning om utbetaling av tilskuddsbeløpet. Sluttrapporten må inneholde beskrivelse av tiltaket og hvordan det er gjennomført. Det må også vedlegges et regnskap med kvittering for utgifter, og opplysninger om eventuell medfinansiering fra andre kilder. Det skal føres timelister for eget arbeid. Det er også ønskelig at det vedlegges bilder som viser arbeidet underveis og sluttresultat for videre bruk i kommunens kanaler.

Deler av tilskuddet utbetales som forskudd, men minst 25% av tilskuddet skal holdes tilbake inntil arbeidet er fullført og sluttregnskapet er godkjent av kommunen. I de fleste tilfeller ønsker kommunen å befale tiltaket før sluttutbetaling foretas.

8. Sammenstilling med oversikt over mål og tiltak

Tabell: sammenstilling – med oversikt over de mest aktuelle tiltakene som kan støttes med SMIL.

Miljøtema	Mål	Tiltak – mest aktuell for SMIL	Tilskuddssats
Planleggings og tilretteleggingsprosjekter	Større, helhetlige miljøprosjekter over større områder og med flere aktører	For eksempel i tilknytning av vassdrag, restaurering av kulturlandskap m.m.	Inntil 100% av godkjent kostnadsoverslag.
Kulturlandskap og biologisk mangfold			
Kulturlandskap og biologisk mangfold	Opprettholde et levende kulturlandskap i Rødøy kommune. Hindre gjengroing av beiteområder i inn- og utmark og ivareta biologisk mangfold.	<p>Istandsetting/rydding av biologisk verdifulle arealer. For eksempel kystlynghei, slåttemark m.m.</p> <p>Istandsetting/rydding av gjengrode beiter som er ute av bruk.</p> <p>Tilrettelegging for pollinerende insekter.</p> <p>Bekjempelse av fremmedarter. Hagelupiner, rynkerose, Sitka og Tromsøpalme.</p>	Inntil 70% av godkjent kostnadsoverslag.
Kulturminner og kulturmiljøer	Ta vare på verneverdige bygninger, kulturminner og kulturminner i jordbrukets kulturlandskap. Spesielt fokus på skjøtsel, synliggjøring og restaurering av kulturminner.	<p>Skjøtsel, restaurering og synliggjøring av kulturminner.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verneverdige bygninger. - Boplasser, hustuffer, ruiner etc. - Gravhauger- og røyser, helleristninger og offersteder. - Steingjerder 	Inntil 50% av godkjent kostnadsoverslag.
Friluftsliv	Legge til rette for større tilgjengelighet og opplevelser i jordbrukets kulturlandskap.	<p>Etablering, rydding og vedlikehold av stier og turveier i jordbruksområder for å sikre tilgjengeligheten til kulturminner og kulturmiljøer for allmennheten.</p> <p>Merking av ferdselsårer og utarbeidelse av enkel informasjon.</p>	Inntil 30% av godkjent kostnadsoverslag.

Forurensning og klima			
Forurensningstiltak: avrenning til vann og luft	<i>Tiltak som reduserer avrenning til vann og luft.</i>	Utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg.	Inntil 70% av godkjent kostnadsoverslag.
		Kumdammer	
		Gjenåpning av bekkelukkinger.	
		Erosjonssikring av elve- og bekkekanter.	
		Flomdempende tiltak. Fangdammer og andre økologiske rensetiltak.	
Andre tiltak			
Gamle falleferdige driftsbygninger	Forhindre at gamle falleferdige driftsbygninger utgjør en miljø- eller sikkerhetsrisiko. Samtidig som at det har en positiv innvirkning på det visuelle inntrykket av kulturlandskapet.	Riving av gamle driftsbygninger som utgjør en miljørisiko. For eksempel. Gamle sommerfjøs, skur, melkerampe etc.	30% av godkjent kostnadsoverslag
Piggtråd	<i>Sikre dyr og mennesker som beveger seg i kulturlandskapet og forhindre forurensning.</i>	Fjerning og innlevering av piggtråd.	Inkluderes i kostnadsoverslag på andre tiltak. Det gis ikke tilskudd til fjerning av piggtråd som enkelttiltak.

